

FN FAKTA.

EN
BÄTTRE
VÄRLD

Foto: UN/CORBIS/Photo

FN:S ARBETE I SYRIEN

En flicka från Syrien sitter insvept i en filt i ett höghus i Amman, Jordanien. Värme saknas och hon säger att hon är glad att hon har en varm mössa.

Historiens största humanitära insats

Vetomakterna i FN:s säkerhetsråd har inte kunnat enas om kraftfulla insatser i Syrien, förutom överenskommelsen i september 2013 om nedrustning av de syriska kemvapnen. Men det betyder inte att världsorganisationen är överksam. FN-systemet med alla dess organ, program och fonder arbetar just nu med den största humanitära insatsen någonsin för att hjälpa de nödlidande i Syrien och de som flytt till grannländerna.

FN gick i december 2013 ut med en appell om 6,5 miljarder dollar (42,4 miljarder svenska kronor) till sina insatser i Syrien och närområdet under 2014. Det är det största beloppet hittills som har begärts för en humanitär insats. Samtidigt krävs massiv internationell solidaritet för att hantera de gigantiska flyktingströmmarna. Över 9 miljoner människor har drivits från sina hem och

över 130 000 har dödats. Konflikten visar inga tecken på att avta och tre fjärdedelar av landets befolkning på 22,4 miljoner uppskattas behöva någon form av hjälp under 2014. Av dessa är 46 procent barn under 18 år.

Ju längre konflikten fortsätter, desto större blir de humanitära behoven. Inne i Syrien är kritiska områden bl a rent vatten, sanitet, sjukvård, mat, bostäder

och skolor. Bristen är stor på många typer av dagligvaror. Samtidigt är brotten mot mänskliga rättigheter och humanitär rätt (krigets lagar) omfattande.

I krig och katastrofer samarbetar FN-systemet och andra organisationer för att få fram humanitär hjälp så fort som möjligt. FN-organen är verksamma både inne i Syrien och med assistans åt dem som lämnat landet och i dag lever i något av Syriens grannländer, ute i dess samhällen eller i flyktingläger.

Att arbeta inne i Syrien innebär stora risker och hittills har minst 14 FN-medarbetare dödats. Tillträde till utsatta områden är en annan stor utmaning. Regimen hindrar tillträde till flera områden och dessutom härjar farliga och oberäkneliga miliser i stora delar av landet. Fullskaligt krig pågår i de områden som är i störst behov av hjälp. Även om hjälparbetarna får tillstånd av regeringen att besöka ett område så kan hjälpkonvojer bli stoppade och plundrade på vägen.

Minst nio FN-aktörer är engagerade i humanitära insatser i och omkring Syrien. På nästa uppslag kan du läsa om deras arbete:

OCHA

FN:s organ för samordning av humanitära frågor (OCHA, *United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs*) har i uppdrag att samordna FN-organ, Röda korset och andra humanitära organisationer för att säkerställa ett enhetligt svar på nödsituationer. OCHA:s chef Valerie Amos är också ansvarig för FN:s katastrof-fond CERF (*Central Emergency Response Fund*). CERF bildes 2006 i syfte att snabbt få fram medel till kritiska insatser och livräddande verksamhet som ännu inte fått finansiering från annat håll. Fonden ska komplettera och inte ersätta andra finansieringsmekanismer.

I december 2013 lanserade OCHA *Syria Humanitarian Assistance Response Plan (SHARP) 2014* i samarbete med den syriska regeringen och en lång rad organisationer. I dokumentet redogörs ingående för den humanitära situationen i landet, för vilka grupper som behöver prioriteras, för situationen område för område och för de utmaningar som de humanitära aktörerna står inför. En strategi för arbetet presenteras och de projekt som olika aktörer planerar listas.

UNHCR

FN:s flyktingorgan (UNHCR, *United Nations High Commissioner for Refugees*) har i uppdrag att leda och samordna de internationella insatserna till skydd av flyktingar. UNHCR:s främsta uppgift är att slå vakt om flyktingars rättigheter, välbefinnande, rätten till asyl och en trygg fristad, samt att finna varaktiga lösningar för dem.

UNHCR arbetar både inne i Syrien och i grannländerna tillsammans med sina partnerorganisationer. Inne i Syrien räknar man med att ca 6,5 miljoner människor var på flykt i januari 2014.

Drygt 2,5 miljoner flyktingar var registrerade i grannländerna vid samma tidpunkt men varje dag kommer tusentals nya personer. UNHCR jobbar för att flyktingarna ska få tak över huvudet och levererar bl a tält, madrasser, presenningar, filter, latriner, duschar, hygienartiklar, kastruller och vattendunkar. Man arbetar även bl a med att förebygga våld och exploatering och ser till att barn födda utanför Syrien får födelsebevis så att de inte wblir statslösa.

Omfattningen av flykting-katastrofen är en stor utmaning för alla inblandade organisationer och för grannländerna. Libanons befolkning har ökat med nästan 25 procent på grund av den massiva flyktingströmmen från Syrien. I Jordanien har flyktinglägret Zaatari, med ca 100 000 invånare, vuxit till landets fjärde största stad.

UNHCR leder de humanitära insatserna i grannländerna och samarbetar med berörda regeringar. Organisationen uppmanar alla länder att hålla sina gränser öppna och ta emot syrier som söker skydd. Dessutom arbetar UNHCR för att under 2014 vidarebosätta 30 000 av de mest sårbara flyktingarna till länder utanför regionen.

Nya strider tvingade i november 2013 tusentals människor att fly från Syrien genom bergen till Bekaadalen i östra Libanon. På bilden kör några kvinnor och barn för registrering vid ett provisoriskt mottagningscenter vid staden Aarsal.

WFP

FN:s livsmedelsprogram (WFP, *World Food Programme*) är världens största humanitära organisation som bekämpar hunger världen över. I nödsituationer levererar WFP livsmedelsbistånd till de mest behövande. I genomsnitt når WFP varje år mer än 90 miljoner människor i 80 länder.

Den pågående Syrieninsatsen är organisationens största och mest komplexa. WFP planerar att nå över 7 miljoner människor under 2014 varav mer än 4 miljoner finns i Syrien och nästan 3 miljoner är flyktingar i grannländer. I landet distribuerar WFP mjöl, baljväxter, konserver och bränsle för att familjer ska kunna laga mat och hålla värmen.

I flyktinglägren och i grannländerna delar WFP ut matkuponger som kan användas för att köpa mat i lokala affärer. På så sätt så gynnas inhemska näringsidkare och risken för slitningar mellan grupperna minskar. Nyligen har WFP också i samarbete med Mastercard och jordanska Ahly Bank introducerat ett nytt system där flyktingarna kan handla mat genom ett betalkort med pinkod. WFP bidrar också med näringsrika mellanmål till flyktingbarn som går i skolan.

FAO

FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation (FAO, *Food and Agriculture Organization*) arbetar med jordbruks-, skogsbruks- och fiskefrågor. Målet är att trygga livsmedelförsörjningen för människor världen över.

FAO och WFP gjorde i december 2013 gemensamt bedömningen att nästan hälften av Syriens befolkning riskerar att lida brist på mat. Av dessa är 6,3 miljoner i akut behov av hjälp med matförsörjning och jordbruk. FAO arbetar både med kortsiktig humanitär hjälp och med långsiktiga insatser för att förbättra matsäkerheten på sikt för befolkningen i Syrien. Under 2014 räknar organisationen med att assistera 135 000 jordbrukshushåll med bl a utsäde. FAO genomför också nödvaccinationer av boskap eftersom

Foto: Dina El-Kassaby

Nyanlända flyktingar inrättat sig i en moské i Aarsal i östra Libanon. De är utmattade och kalla efter en svår vandring genom bergen. Omkring 60 familjer bor i olika delar av moskén.

veterinärservicen i landet nästan helt kollapsat med kraftig spridning av sjukdomar bland djuren som följd. Ett tredje exempel på FAO:s aktiviteter i Syrien är stöd till enskilda hushåll för att de själva ska kunna odla näringsrika grönsaker eller hålla höns på sin bakgård.

WHO

FN:s fackorgan för hälsofrågor (WHO, *World Health Organization*) har i uppdrag att samordna internationellt hälsoarbete.

Organisationen övervakar och utvärderar hälsoutvecklingen, sätter normer och standarder, formar agendan för hälsoforskning och ger tekniskt stöd till länder.

Under 2013 levererade WHO och dess partners medicinska förnödenheter för 4,6 miljoner människor inne i Syrien. Transporterna gick både till regimkontrollerade och oppositions-kontrollerade områden. Situationen för sjukvården i landet är extremt kritisk och i stora områden har den helt kollapsat. Sjukvårdsinrättningar, patienter och sjukvårdspersonal attackeras och bristen på mediciner och annan materiel är stor. WHO uppmanar alla parter i konflikten att respektera krigets lagar, däribland att vårdinrättningar, personal och patienter ska fredas från attacker.

Under två veckor i januari 2014 levererade WHO 125 ton medicinsk utrustning och läkemedel till staden Aleppo. Transporterna innehöll kirurgisk utrustning, läkemedel mot smittsamma sjukdomar, kuvöser, respiratorer och sängar.

UNICEF

FN:s barnfond UNICEF (*United Nations Children's Fund*) arbetar för alla barns rättigheter världen över och finns alltid på plats i krig och katastrofområden. Där fokuserar organisationen på barnens särskilda situation och behov.

UNICEF finns på plats inne i Syrien och i flyktinglägren runt omkring i grannländerna. I flyktinglägren ser organisationen till att barn får t ex vaccin, rent vatten, skydd och att de får fortsätta att gå i skolan.

Precis som de andra FN-organen arbetar UNICEF under mycket svåra förhållanden inne i Syrien. Trots det har UNICEF tillsammans med WHO och UNHCR lyckats genomföra den största vaccinationskampanjen i Mellanösterns historia. 23 miljoner barn vaccineras mot polio, både inne i Syrien och i grannländerna.

UNFPA

FN:s befolkningsfond (UNFPA, *United Nations Population Fund*) arbetar för att familjer och individer ska få service inom områdena hälsa och sexualitet, främst i samband med graviditet och barnafödande. UNFPA arbetar också med jämställdhet mellan könen och ungdomars möjlighet att själva fatta beslut om sin sexualitet.

I Syrien har problemen inom hälso- och sjukvården länge varit mycket stora och för varje månad som går ökar bristen på resurser, t ex preventivmedel och förlösningssmaterial. UNFPA arbetar för att förse kliniker i Syrien och de omkringliggande länderna med nödvändiga läkemedel och förnödenheter för att hjälpa gravida och födande kvinnor.

UNRWA

FN:s hjälporganisation för palestinska flyktingar (UNRWA, *The United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees*) arbetar för att ge utbildning, hälsovård, sociala tjänster, förbättrad infrastruktur och katastrofbistånd till palestinska flyktingar. UNRWA finansieras nästan helt av frivilliga bidrag från FN:s medlemsstater.

Konflikten i Syrien är en av de största utmaningarna som UNRWA har stått inför sedan organisationen skapades 1948. Antalet palestinier i Syrien som är i behov av humanitär hjälp ökar snabbt och närmar sig 540 000; det totala antalet palestinier i landet.

UNRWA bistår palestinska flyktingar i Syrien, Libanon och Jordanien med bl a mat, hushållsartiklar, kläder, sjukvård och pengar.

UNDP

FN:s utvecklingsprogram (UNDP, *United Nations Development Programme*) har en central roll i FN-systemets arbete för utveckling och i arbetet med millenniemålen och post-2015-agendan. Man arbetar bl a för att skapa hållbara samhällsförändringar, finna lokala lösningar som främjar utveckling, bekämpa fattigdom, förebygga och lösa konflikter samt för att motverka miljöförstöring.

UNDP har kontor i nästan alla länder i världen vilket innebär att organisationen i princip alltid finns på plats. Inne i Syrien har UNDP kunnat stödja samhällen och familjer genom att avlöna människor för att t ex reparera brunnar, utföra

röjningsarbete och arbeta med hälso- och hygienkampanjer.

De kringliggande länderna har drabbats hårt av kriget p g a flyktingströmmarna. Majoriteten av flyktingarna bor inte i flyktingläger vilket innebär ett stort tryck på t ex skola och sjukvård. Därför syftar UNDP:s insatser i dessa länder till att stödja hela samhällsstrukturen, t ex genom att stärka tillgången till vatten, elektricitet, sophantering m m. Genom mikrofinansiering, yrkesutbildning och andra jobbskapande insatser får de som tar emot flyktingarna också hjälp.

ÖVRIGA FN-AKTÖRER

FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter, Navi Pillay, och hennes kontor (OHCHR) har varit mycket aktiva i Syrienkrisen. MR-kommissarien har krävt ett

omedelbart stopp för våldet, att politiska fångar ska frigges, oberoende undersökningar av MR-brott, att skyldiga till MR-brott ställs inför rätta och att offren kompenseras. FN:s råd för mänskliga rättigheter har tillsatt en oberoende internationell undersökningskommission som utreder anklagelser om MR-brott sedan mars 2011.

FN:s minröjningsenhet UNMAS underhåller, i samarbete med andra FN-aktörer, en databas med konfliktdata om Syrien. Kriget producerar ständigt explosiva lämningar som kommer att äventyra liv och försörjning för syrier under flera generationer om inte effektiva program för information och röjning vidtar så snart striderna upphör. UNMAS förbereder sådana program och jobbar redan med information

riktad till flyktingar och sårbara grupper.

UN-HABITAT är FN:s organ för boende- och bebyggelsefrågor. Inne i Syrien arbetar organisationen bl a med bostadsreparationer för internflyktingar, tekniskt stöd till skadebedömningar och med avfallshantering.

UNESCO, FN:s organisation för utbildning, forskning, kultur och kommunikation/medier, bedriver i Syrien en kampanj för skydd av museer, arkeologiska föremål och historiska platser. Ett nätverk av volontärer har bildats för att skydda landets rika kulturarv.

UNDSS, FN:s avdelning för skydd och säkerhet, ansvarar för att säkerheten för FN-systemets personal i Syrien är den bästa möjliga.

DET HÄR KAN DU GÖRA:

Var med och hjälp Syriens drabbade befolkning! Här är några förslag på vad du kan göra:

Höj din röst och sprid budskapet!

Katastrofen i Syrien är den mest omfattande humanitära krisen i modern tid. Du kan hjälpa till genom att sprida budskapet vidare på olika sätt, och därigenom få fler att engagera sig. Ett sätt är att skriva insändare till lokaltidningar och uppmana till stöd åt Syriens befolkning. Du kan även beställa Världshorisonts temanummer om Syrien eller detta faktablad och sprida på olika sätt, mejla då vardshorisont@fn.se. Ett tredje förslag är att mejla olika ambassader och uppmana dessas regeringar att verka för fred.

Gör en egen insamling!

Anordna en egen insamling till stöd för FN-förbundet och FN-fondens insamling till Syrien! Du kan agera ensam, med vänner eller tillsammans med din FN-förening. Exempel på aktiviteter som passar för insamlingar är loppisar, middagar och konserter. FN-förbundet bistår gärna med råd och tips inför din aktivitet – skicka ett mejl till info@fn.se. Genom din FN-förening kan du också låna särskilda insamlingsbössor att använda vid aktiviteten eller till att "skramla" på platser där mycket folk passerar.

Skänk en gåva!

Massiv internationell solidaritet behövs för att de humanitära organisationer som är verksamma i Syrienkrisen ska kunna leverera den nödhjälp som behövs. Genom Insamlingsstiftelsen FN-fonden samlar Svenska FN-förbundet in medel till WFP, FN:s livsmedelsprogram, och dess livsviktiga insatser i Syrien. Läs mer och skänk en gåva via www.fn.se/syrien. Du kan även sätta in valfri summa på FN-fondens pg konto 90 00 79-5 (ange "Syrien") eller sms:a SYRIEN till 72 909 så skänker du 50 kronor. Varje bidrag är välkommet!

Foto: UNICEF/Marc Hofer

Klicka in och bidra till en bättre värld

**Bli medlem
i FN-förbundet!**

Ring 08-462 25 40
eller ansök på fn.se